

РЕГІОНАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ ТА МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ

УДК 352:332.02
DOI 10.36030/2310-2837-3(98)-2020-59-66

МОДЕЛЬ МІСТА ЯК ОБ'ЄКТА РЕВІТАЛІЗАЦІЇ

І. О. Дегтярьова,
Національна академія державного управління при Президентові України
С. А. Горблюк,
Національна академія державного управління при Президентові України

У статті досліджено проблему з'ясування складових моделі міста в контексті впровадження політики ревіталізації zdegradovanih міських територій. Установлено можливості застосування міждисциплінарного та системного підходів у дослідженні міста. Розглянуто дві базові моделі міста: 1) місто як суспільно-територіальна система; 2) місто як екосистема. На основі ієрархії потреб за А. Маслоу сформульовано завдання ревіталізації міста, які включають рівні потреб як мешканців zdegradovanih територій, так і міста в цілому. Запропоновано авторську модель міста як об'єкта ревіталізації. Акцентовано увагу на окресленні zdegradovanoї території та зони ревіталізації, чинниках розвитку та ревіталізації міста, зв'язках між діючими й zdegradovаними локальними центрами ділової і громадської активності в місті.

Ключові слова: місто; ревіталізація міста; модель міста; zdegradovana територія; міждисциплінарний підхід; системний підхід.

THE CITY MODEL AS A REVITALIZATION OBJECT

I. O. Dehtiarova,
National Academy for Public Administration under the President of Ukraine
S. A. Horbliuk,
National Academy for Public Administration under the President of Ukraine

The article is devoted to the problem of clarifying the components of the city model in the context of the implementing a revitalization policy of degraded urban areas. Possibilities of the application of interdisciplinary and system approaches in the city research are established. Two basic models of the city (the city as a social-territorial system; the city as an ecosystem) are considered. Based on the hierarchy of needs, according to A. Maslow, the problem of revitalization of the city is considered. It includes the levels of needs of both the inhabitants of urban degraded areas and the city as a whole. As a result, the author's model of the city as an object of revitalization is proposed. Emphasis is placed on the delineation of the degraded territory and the revitalization zone, the factors of development and revitalization of the city, the links between existing and degraded local centers of business and community activity in the city.

Keywords: city; urban revitalization; city model; degraded territory; interdisciplinary approach; system approach.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Урбанізація є однією з найпомітніших глобальних тенденцій ХХІ ст. Про напрями вирішення існуючих проблем і проблем, які виникають, а також використання можливостей, що з'являються у результаті цього процесу, йдеться в Новій програмі розвитку міст (New Urban Agenda). Після узгодження на конференції в Кіто (Еквадор) цей документ був схвалений Генеральною Асамблеєю ООН 23 грудня 2016 р. Визначаючи глобальний порядок денний у сфері розвитку міст на найближчі 20 років, Нова програма розвитку міст актуалізує необхідність впровадження відповідної публічної політики, яка включатиме інноваційні інструменти. Одним з них є ревіталізація zdegradovanih територій, але її здійснення потребує належного наукового обґрунтування. Передусім це стосується розу-

міння міста як об'єкта управлінського впливу у відповідь на кризові явища розвитку території. Це питання заслуговує на особливу увагу з огляду на високий рівень урбанізації та недостатню розробленість проблематики ревіталізації міста в Україні.

Аналіз останніх публікацій за проблематикою та визначення невирішених раніше частин загальної проблеми. Методологічні засади управління містом заклали у своїх працях вітчизняні науковці: М. Аверкіна, В. Бабаєв, О. Бобровська, О. Бойко-Бойчук, В. Вакуленко, І. Дегтярьова, О. Карий, Є. Ключниченко, В. Куйбіда, В. Мамонова, В. Наконечний, С. Саханенко та ін. Разом з тим питання відродження міст шляхом ревіталізації лише протягом останніх років почали знаходити відображення в наукових працях в Україні, при цьому здебільшого в галузі архітектури. Вітчизняна наука державного управління, а

© Дегтярьова І. О., Горблюк С. А., 2020

також галузь знань «Публічне управління та адміністрування» ще не дає вичерпних відповідей на питання щодо визначення сутнісних характеристик і складових міста як об'єкта ревіталізації. Ці питання не були об'єктом спеціального вивчення та потребують окремого опрацювання.

Мета статті полягає в розробленні моделі міста як об'єкта ревіталізації на основі застосування міждисциплінарного та системного підходів.

Виклад основного матеріалу. У вітчизняній «Енциклопедії державного управління» визначено, що місто – це значний за розміром населений пункт, адміністративний, торговельний, промисловий і культурний центр. Усі структури життєдіяльності людей, соціальні інститути, форми людської активності, процеси, що характерні для певної культурно-історичної та соціально-економічної формації, вбудовуються у простір міста і знаходять там власну форму представництва (Бойко-Бойчук, 2011, с. 172).

Традиційно виділяють 4 основних критерії при формулюванні дефініції міста (Pacione, 2009):

1) чисельність населення з позиції того, що на міських територіях вона є значно вищою, ніж на сільських територіях;

2) економічна спеціалізація та зайнятість мешканців міста, яка, як правило, стосується галузей поза сільським господарством;

3) наявність правового статусу міста як адміністративно-територіальної одиниці відповідно до національного законодавства;

4) особливі підходи до просторово-функціональної організації міської території.

Аналіз міської проблематики 228 держав, проведений на замовлення ООН, засвідчив різноманітність способів виділення та визначення міст. Першочергове значення у 105 державах має адміністративний критерій, у тому числі у 83 державах це єдина умова поділу міської та сільської місцевості. В 100 державах визначення міста базується на критеріях чисельності та щільності населення (McCarney, 2006, р. 11). При цьому в державах існують різні вимоги до мінімальної кількості мешканців населеного пункту, який слід вважати містом (наприклад, у Швеції це понад 200 осіб, США – 2500, Швейцарії – 10000, Японії – 30000) (Pacione, 2009, р.78).

У 57 державах критерієм визначення міста є кількість мешканців. У 25 державах принципову роль відіграє економічна структура міста (частка мешканців, зайнятих у несільськогосподарській діяльності). У 18 державах важливим критерієм є доступ до міської інфраструктури (наявність

вулиць з твердим покриттям, систем водопостачання та каналізації, електромереж тощо). Поряд із цим не використовується жодного визначення міста у 25 державах, а в шести державах усе населення вважається міським (McCarney, 2006, р. 11).

В Україні ч. 1 ст. 133 Конституції місто закріплено в системі адміністративно-територіального устрою держави. Відповідно до п. 29 ст. 85 Конституції до повноважень Верховної Ради України належить віднесення населених пунктів до категорії міст. Проте досі вищим законодавчим органом держави не прийнято рамкового закону про засади адміністративно-територіального устрою. Керуючись ще чинними радянськими нормами (Положення про порядок... 1981), до категорії міст можуть бути віднесені селища, які мають промислові підприємства, комунальне господарство, державний житловий фонд, мережу соціально-культурних закладів і підприємств побутової, з кількістю населення понад 10 тис. осіб, з яких не менш як дві третини становлять робітники, службовці та члени їхніх сімей.

Станом на 1 березня 2020 р. в Україні налічувалося 461 місто, з них: 2 – загальнодержавного значення (зі спеціальним статусом), 187 – обласного значення, 272 – районного значення (Україна. Число адміністративно-територіальних). У державі є міста Прип'ять та Чорнобиль, у яких відсутнє постійне населення. Також де-факто чисельність населення в деяких українських містах становить від близько 1 тис. мешканців.

Розвиток міст також відбувається досить нерівномірно. Поряд з успішними практиками забезпечення конкурентоспроможності міста та високих стандартів життя населення спостерігається локальна деградація урбанізованих територій. Комплексне подолання просторових, економічних, соціальних, культурних, екологічних кризових явищ функціонування zdegradованих міських територій та створення передумов для їх сталого розвитку відбуваються завдяки ревіталізації. Краще зрозуміти та обґрунтувати цей інструмент новітньої політики міського розвитку дає змогу застосування міждисциплінарного та системного підходів.

Отже, місто можна розглядати як предмет наукових досліджень географів, соціологів, економістів, екологів, політологів, юристів, урбаністів, публічних управлінців та ін. (див. табл. 1). Ними розроблені відповідні моделі, методи, дослідницький інструментарій, а також виявлені закономірності і тенденції тощо. Сучасний розвиток науки все більше передбачає використання в дослідженнях міждисциплінарного підходу. На

практиці це має відбуватися шляхом формування дослідницьких команд, які включають фахівців різних галузей (Choi, Pak, 2006, p. 351).

Міждисциплінарність – це зіткнення, взаємопроникнення, синергія різних наукових дисциплін, що передбачає розвиток інтеграційних процесів, зростаючу взаємодію, взаємозбагачення методів, інструментарію для отримання нового наукового знання (Колот, 2014, с. 77). При цьому йдеться не про механічне просте запозичення, а про конструювання нових моделей розвитку на інтеграційній основі, появу нових міждисциплінарних об'єктів і предметів дослідження, зокрема в контексті ревіталізації міста.

Таблиця 1. Місто як предмет наукових досліджень

№ п/п	Наукова дисципліна	Аспект розуміння міста	Предмет наукових досліджень
1	Географія	Просторова структура	Фізична структура міста, місто в регіональній, національній, наднаціональній просторовій системі
2	Соціологія	Соціальна структура	Сукупність соціальних відносин, умови функціонування поселень, рівень життя
3	Економіка	Місце ділової активності та ринкових відносин	Розміщення продуктивних сил, економічна спеціалізація і точки зростання, ефективність діяльності суб'єктів господарювання, конкурентоспроможність міста
4	Екологія	Середовище життя	Вплив міських утворень на природне середовище, їх взаємовідносини в часі та просторі
5	Політологія	Місце прийняття політичних рішень	Міські політичні процеси, інституційне середовище міста
6	Юридична наука	Адміністративно-територіальна одиниця	Правове регулювання міських відносин
7	Урбаністика	Фізична структура, що виконує конкретні функції	Проектування та розміщення інфраструктурних об'єктів, просторово-функціональні чинники розвитку території, засади містобудування
8	Публічне управління та адміністрування	Адміністративна структура, наділена публічною владою	Процес реалізації публічної влади на території, управління міським розвитком, реалізація міського потенціалу та подолання кризових явищ

Розроблено автором на основі: (Parysek, Mierzejewska, 2013, с. 29).

На прикладі міста розглянемо ключові аспекти його сутності. Отже, з позицій міждисциплінарного підходу розвиток міста забезпечується з урахуванням взаємозв'язку економічних, соціальних, екологічних та інших процесів у місті; появи нових, більш складних завдань відродження міст, забезпечення життєдіяльності та подолання кризових явищ.

Необхідність застосування міждисциплінарного підходу до розв'язання міських проблем (у тому числі шляхом ревіталізації) зумовлює небувале ускладнення міських систем: економічних, соціальних, управлінських та відповідних інститутів; опанувати механізми функціонування цих систем та їх розвитку стає все важче, а то й неможливе без використання підходів і методів різних наук (дисциплін) (Колот, 2014, с. 77–78).

Розроблення загальної теорії систем належить австрійському біологу Л. фон Берталанфі. З 50-х рр. XX ст. його все частіше використовують у дослідженнях різних наукових галузей. Система розглядається з позиції наявності великої кількості елементів, що становлять функціональне ціле, а також множинності зв'язків між ними всередині системи та із зовнішнім середовищем (Von Bertalanffy, 1950).

Таким чином, міждисциплінарний підхід змістовно відображає групу методів, за допомогою яких реальний об'єкт описується в різних контекстах, а системний дає змогу розглядати взаємодоповнюючі компоненти єдиного цілого. Методи

дослідження розвиваються в рамках окремих наукових дисциплін і загальнонаукових концепцій, є результатом їх міждисциплінарного синтезу (Сурмін, 2003, с. 3). Застосування системного підходу до дослідження передбачає:

- підхід до досліджуваного об'єкта-системи як до цілого для створення уявлення про середовище системи та її елементи;
- наявність системоутворюючих зв'язків, які презентують певну структуру системи, що дає змогу бачити низку рівнів системи та їх ієрархію;
- можливість реалізації управлінських впливів на систему тощо (Фоміцька, 2014, с. 4).

Імовірно, першим науковцем, який розглядав місто як систему, був британський географ і політолог Б. Беррі (Berry, 1964). Відтоді багато дослідників міста трактують цей об'єкт дослідження як функціональне, просторове ціле, адаптуючи

системний підхід до різних концепцій розвитку міста (Maik, 2008). У разі обґрунтування ревіталізації слід виділити такі 2 базові моделі міста:

- 1) місто як суспільно-територіальна система;
- 2) місто як екосистема.

Визнання міста як *суспільно-територіальної системи* ґрунтується на територіальному поділі держави. Міста є територіями з чітко окресленими межами, населеними людьми з внутрішніми соціальними та культурними зв'язками, які ототожнюють себе з певною місцевістю. На них поширюється вплив публічної влади, зокрема органів місцевого самоврядування. Суспільно-територіальна система характеризується тим, що певна група людей постійно займає, освоює і контролює окрему ділянку земної поверхні, тобто міську територію. Тим самим мета ревіталізації міста полягає у формуванні сприятливих умов життя та діяльності людей.

Суспільно-територіальну систему, як і будь-яку іншу, окреслюють її складові елементи, а також відносини з навколишнім середовищем (Parysek, 2015, с. 33). Польський учений З. Хойніцкі виділив 2 ключові підсистеми в структурі міста: соціальну та матеріальну (Chojnicki, 1988). До соціальної підсистеми належать мешканці території, які здійснюють на ній різні види діяльності. Матеріальну підсистему формують природні ресурси міста, а також матеріальні елементи, які виникли внаслідок свідомих дій людей. Соціальна та матеріальна підсистеми міста перебувають у тісному взаємозв'язку. Водночас системна взаємодія набуває внутрішнього (всередині системи) та зовнішнього (поза системою) характеру. У процесі розроблення політики ревіталізації необхідно брати до уваги ці два чинники. Внутрішнє середовище дає можливість системі функціонувати, формуючи узгодженість різних елементів. Натомість зовнішні зв'язки свідчать про відкритість або закритість системи, а отже, і її стійкість.

Місто як суспільно-територіальну систему також характеризує її розташування та адміністративні межі. Географічне положення визначає особливості розвитку матеріальної підсистеми та впливає на види господарської діяльності людей. Геополітичне розташування може виступати як бар'єр або фактор розвитку системи. Втім, важливе значення має розташування конкретного міста в системі держави. Встановлені межі та наявність публічної влади визначають автономію суспільно-територіальної системи, яка не є повною, адже залежить від інших рівнів врядування, перебігу глобальних та інших процесів.

Внутрішні системні взаємозв'язки, в тому числі між соціальною та матеріальною підсистемами, а

також зовнішні відносини територіальної системи міста з навколишнім середовищем у процесі ревіталізації повинні бути сформовані таким чином, щоб гарантувати стабільність та розвиток усієї системи (Mierzejewska, 2009). Досягнення такого стану є складним завданням через високу динаміку змін у суспільно-територіальній системі міста.

Місто також можна розглядати як *екосистему*, базуючись на аналогіях між явищами в природі та функціонуванням людських спільнот. Таке обґрунтування бере початок з природничих наук та формує новий погляд на структуру, функціонування й відродження міста.

Термін «екосистема», який введений в обіг англійським ботаником А. Тенслі, позначає відносно стійку систему динамічної рівноваги, в якій організми і неорганічні фактори середовища є повноправними компонентами. Екосистемою є такі, що спільно функціонують на певній ділянці організми (біотична спільнота), які взаємодіють з фізичним середовищем таким чином, що потік енергії створює чітко визначені біотичні структури і кругообіг речовин між живою і неживою частинами (Лановенко, Остапішина, 2013, с. 82).

Таким чином, екосистема міста, а не її окремі елементи (не можуть існувати самостійно без навколишнього середовища) забезпечує безперервність природних процесів і задоволення людських потреб (від фізіологічних (повітря, їжа, вода) до соціальних та економічних). При цьому розглядаються 2 основних підходи до розуміння міста як екосистеми:

- 1) місто в біологічному розумінні як сукупність екосистем, розташованих на її території (екосистема долини річки, міського парку тощо);
- 2) місто як комплексна система в цілому, що вказує на міські взаємозв'язки між природною, соціальною та економічною сферами (Przewoźniak, 1991).

Цілісний підхід дає змогу відстежити масштаби й характер екологічних, соціальних та економічних наслідків людської та, зокрема, управлінської діяльності в міському середовищі. У свою чергу, це підвищує шанси на успішність ревіталізації zdegradovanih територій та ефективне управління складною міською екосистемою в цілому.

Екосистема міста має такі характерні ознаки (Rzeńca, Rzeńca, 2016, р. 28–29):

- висока концентрація людської популяції в місті, що має значну перевагу над іншими; функціонування екосистеми міста залежить від впливу людей на міське середовище;
- сильна залежність від ресурсів, оскільки вони впливають на суспільний добробут та еко-

номіку; при цьому зловживання одним з них має наслідки щодо інших;

- характерний для міст потік ресурсів (міський метаболізм), що полягає у використанні в економічній діяльності ресурсів (вода, енергія, сировина тощо), внаслідок чого виробляються товари та послуги, відбувається їх кінцеве повернення в навколишнє середовище у формі викидів та відходів;

- відкритість екосистеми міста, оскільки місто не є ізольованою системою, спільно створюючи функціональну зону із сусідніми (приміськими) районами; природа не визнає меж, тому екосистема міста модифікована та доповнена її оточенням.

Можна розглядати місто як і живий організм, усвідомлюючи його антропогенну природу. Цю концепцію пов'язують з німецьким зоологом та географом Ф. Ратцелем, який уперше вжив термін «життєвий простір» для окреслення середовища людського проживання (Ratsel, 1901). Згодом багато дослідників шукало аналогій та звертало увагу на подібність процесів, що відбуваються в місті та живому організмі (Haken, 1993). До таких порівнянь належать (Parysek, Mierzejewska, 2013): кровоносна система (дорожній рух, логістичні потоки), харчування (постачання енергії та продукції), травлення (використання енергії та речовин), обмін речовин (виробництво товарів і послуг), нервова система (потік інформації), мозок (управління, знання, технології), почуття (отримання інформації, сприйняття), виведення з організму (створення, зберігання, утилізація відходів).

У цьому контексті слід виокремити такі загальнені характеристики міста як своєрідного живого організму (Parysek, 2015, с. 44–45):

- цілісний та індивідуальний характер (місто є одиницею територіального поділу держави; міське поселення територіально відокремлене, хоча у випадку сучасних міст межі з навколишнім середовищем досить розмиті);

- метаболізм (транс-

формація ресурсів у місті, процес обміну може бути зведений до надання підтримки елементам міської системи з метою забезпечення життєдіяльності міста та ревіталізації zdegradovanih територій);

- гомеостаз та підтримку внутрішнього балансу (досягнення стану рівноваги міської системи, зумовленого функціонуванням міських структур);

- інформаційну підсистему (важлива для належного функціонування міста діяльність муніципальних служб, які повинні збирати та зберігати інформацію);

- внутрішню підсистему регулювання та координації (наявність міської влади, яка забезпечує функціонування та розвиток міста, використовуючи адміністративні, економічні, фінансові, організаційні та інші засоби).

Поряд із цим, розглядаючи місто як живий організм, необхідно звернути увагу на життєдіяльність міста. Від рівня організації міського життєзабезпечення залежить функціонування всього міського організму. В цьому напрямі визначальну роль відіграють органи міської влади, які вживають управлінських заходів економічного, соціального та екологічного характеру на відповідній території. Ця діяльність має на меті створити умови для задоволення потреб міських мешканців, що є особливо актуальним на zdegradovanih територіях. Беручи до уваги ієрархію потреб, запропоновану американським психологом А. Маслоу (Maslow, 1987), можна сформулювати основні завдання ревіталізації на кожному рівні (рис. 1).

<i>Потреби в самовираженні</i>	Формування ідентичності міста та його мешканців; розвиток міської інноваційної системи та галузей креативної індустрії; підтримка соціального підприємництва, проектів бізнесу й громадськості, а також зовнішніх зносин
<i>Потреби в повазі та визнанні</i>	Підтримка талантів та творчих ініціатив у місті; сприяння духовному і культурному розвитку мешканців; запровадження інноваційних проектів розвитку міста, у тому числі у сфері екології; недопущення упереджень і проявів дискримінації
<i>Потреби належності та причетності</i>	Розроблення та реалізація політики розвитку міста на засадах громадської участі; підвищення рівня освіти та професійної кваліфікації мешканців; проведення заходів, спрямованих на поліпшення згуртованості мешканців і нарощування соціального капіталу
<i>Потреби безпеки</i>	Забезпечення зайнятості мешканців і медичного обслуговування; підтримка малого та середнього бізнесу; організація системи цивільного захисту та громадського порядку, охорони навколишнього середовища в місті
<i>Фізіологічні потреби</i>	Створення умов для задоволення базових потреб мешканців; розвиток торговельної мережі; розбудова об'єктів інфраструктури життєзабезпечення населення, а також доступного житла

Рис. 1. Завдання ревіталізації міста відповідно до ієрархії людських потреб, запропонованої А. Маслоу (розроблено автором на основі (Maslow, 1987))

Отже, використовуючи модель ієрархії потреб А. Маслоу, у фокусі уваги розробників політики ревіталізації повинні перебувати всі рівні потреб як мешканців zdegradovanih територій, так і міста в цілому. Тим самим їх відродження має відбуватися шляхом підвищення рівня життя та безпеки, зайнятості і створення умов для гідної праці, а також нарощування соціального капіталу.

Підсумовуючи вищевикладене, наведемо модель міста як об'єкта ревіталізації (рис. 2).

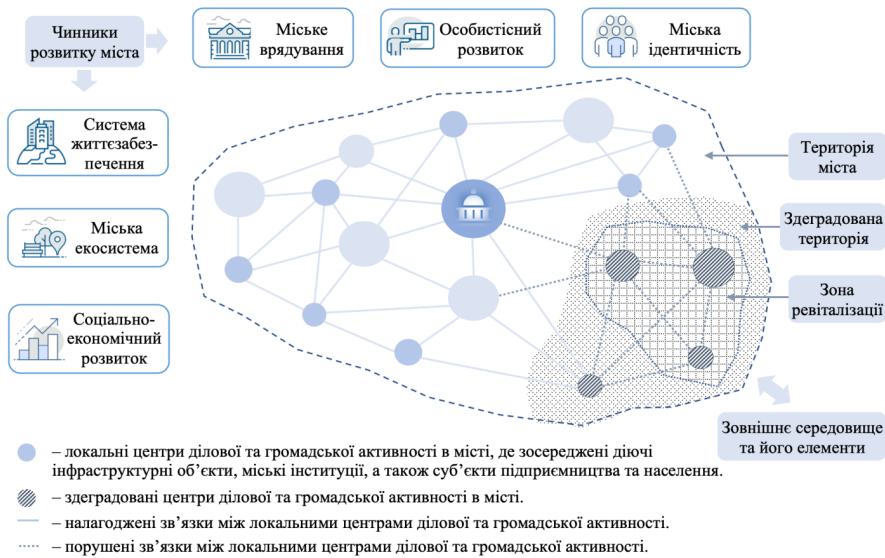

Рис. 2. Модель міста як об'єкта ревіталізації (розробка автора)

У контексті ревіталізації модель міста представлена полісистемою з урахуванням її організації, складних взаємозв'язків у межах внутрішнього та зовнішнього середовища. Функціонування міської системи слід розглядати й з позиції поліцентричності розвитку. Це зумовлено наявністю міських районів з певними особливостями й проявленими та латентними локальними потенціалами. В межах відкритої системи міські райони взаємодіють між собою та із зовнішнім середовищем. Мешканці конкретного міста об'єднані власною ідентичністю, зокрема сприйняттям індивідом себе як представника певної спільноти, яка ґрунтується на єдності території проживання, історії та традицій, соціокультурного досвіду, ціннісних орієнтацій та способу життя (Жоржов, 2010). Для тих міських територій, де діагностовано кризові явища економічного, соціального, екологічного характеру і zdegradovanість території, розробляються заходи щодо ревіталізації з урахуванням загальних і специфічних чинників територіального розвитку, а також особистісного зростання.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Як об'єкт ревіталізації місто характе-

ризується порушенням взаємозв'язків між його елементами на певній локальній території, суттєвим погіршенням стану життєзабезпечення порівняно з іншою територією міста, деградацією локальних центрів його ділової та громадської активності тощо.

Розроблення моделі міста як об'єкта ревіталізації має важливе значення для подальшого формування та реалізації публічної політики ревіталізації міста. Складовими такої моделі є:

– окреслена zdegradovana територія міста та в її межах – зона ревіталізації, яка має локальний потенціал для відновлення і забезпечення мультиплікативного ефекту територіального розвитку;

– чинники розвитку міста, які стосуються якості міського врядування, системи життєзабезпечення, рівня особистісного розвитку мешканців і міської ідентичності, стану міської екосистеми та соціально-економічного розвитку в розрізі всього міста та zdegradovanoї території;

– зв'язки між частиною міста, яка потребує ревіталізації, та іншими його частинами, а також з елементами зовнішнього середовища, аналіз яких базується на ідентифікації діючих і zdegradovanih локальних центрів ділової та громадської активності в місті.

При відповідному моделюванні для вироблення політики ревіталізації міста слід застосовувати міждисциплінарний підхід, який забезпечує взаємопроникнення та синергію різних наук (економіки, соціології, екології, політології, права, урбаністики, публічного управління та адміністрування тощо), адже ревіталізація міста є міждисциплінарним предметом дослідження, який неможливо описати в межах лише однієї науки. Натомість системний підхід дає змогу розглянути місто як відкриту життєзабезпечувальну суспільно-територіальну систему, яка сформована людьми, об'єднаними з відповідною екосистемою та між собою внутрішньою ідентичністю. У свою чергу, це дає змогу виділити ключові елементи міста як цілого, відстежити системоутворюючі зв'язки та визначити об'єкти публічно-управлінського впливу в процесі ревіталізації міста.

Перспективи подальших розвідок зумовлюються потребою в обґрунтуванні базової моделі формування та реалізації публічної політики ревіталізації міста в Україні. З огля-

ду на поширення кризових явищ розвитку вітчизняних міст цей напрям дослідження є актуальним і практично значущим на сучасному етапі.

Список використаних джерел

- Бойко-Бойчук О. В. Місто. *Енциклопедія державного управління* : у 8 т. / за ред. О. Ю. Амосова та ін. Харків : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2011. Т. 5: Територіальне управління. 408 с.
- Колот А. М. Міждисциплінарний підхід як домінанта розвитку економічної науки та освітньої діяльності. *Соціальна економіка*. 2014. № 1–2. С. 76–83.
- Коржов Г. Територіальні ідентичності: концептуальні інтерпретації в сучасній зарубіжній соціологічній думці. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2010. № 1. С. 107–124.
- Лановенко О. Г., Остапшина О. О. Словник-довідник з екології : навч.-метод. посіб. Херсон : ПП Вишемирський ВС, 2013. 226 с.
- Положення про порядок вирішення питань адміністративно-територіального устрою Української РСР, затвердженого Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 12.03.1981. № 1654-Х. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1654-10#Text>
- Сурмин Ю. П. Теория систем и системный анализ. Київ : МАУП, 2003. 364 с.
- Україна. Число адміністративно-територіальних одиниць. URL: <http://static.rada.gov.ua/zakon/new/NEWSAIT/ADM/zmist.html>
- Фоміцька Н. В. Специфіка застосування системного підходу в державному управлінні. *Держ. буд-во*. 2014. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2014_2_7
- Berry B. J. Cities as systems within systems of cities. *Papers in regional science*. 1964. Is. 13 (1). P. 147–163.
- Choi B. C., & Pak A. W. Multidisciplinarity, interdisciplinarity and transdisciplinarity in health research, services, education and policy: 1. Definitions, objectives, and evidence of effectiveness. *Clinical and investigative medicine*. 2006. Is. 29(6).
- Chojnicki Z. Koncepcja terytorialnego systemu społecznego. *Przegląd Geograficzny*. 1988. № 60 (4). S. 491–510.
- Habitat U. N. New urban agenda. United Nations: New York, USA. 2016. 48 p.
- Haken H. Synergetic as a Theory of Creativity and Its Planning, w: A. E. Andersson et al. (red.), *The Cosmocreative Society: Logistical Networks in Dynamic Economy*. Springer Verlag, Berlin. 1993.
- Maik W. Ewolucje teoretyczno-metodologiczne studiów miejskich w świetle zmieniających się konceptualizacji miasta. *Region społeczno-ekonomiczny i rozwój regionalny*. 2008. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań. S. 77–90.
- Maslow A., & Lewis K. J. Maslow's hierarchy of needs. Salenger Incorporated. 1987. 14. 987 p.

References

- Boiko-Boichuk, O. V. (2011). Misto [City]. *Entsyklopediia derzhavnoho upravlinnia: u 8 t. / za red. O. Yu. Amosova, O. S. Ihnatenka, A. O. Kuznetsova ta in.* Xarkiv : Vyd-vo KharRI NADU «Mahistr». T. 5: Terytorialne upravlinnia [in Ukrainian].
- Kolot, A. M. (2014). Mizhdystsylinarnyi pidkhyd yak dominanta rozvytku ekonomichnoi nauky ta osvithnoi diialnosti [Interdisciplinary approach as a development dominant of economic science and educational activities]. *Sotsialna ekonomika*. Is. 1–2. P. 76–83 [in Ukrainian].
- Korzhov, H. (2010). Terytorialni identychnosti: kontseptualni interpretatsii v suchasni zarubizhni sotsiolohichni dumtsi [Territorial identities: conceptual interpretations in modern foreign sociological thought]. *Sotsiolohiia: teoriia, metody, marketynh*. Is. 1. P. 107–124 [in Ukrainian].
- Lanovenko, O. H., Ostapishyna, O. O. Slovyk-dovidnyk z ekolohii [Dictionary of Ecology] : navch.-metod. posib. Kherson : PP Vyshemyrskiy V.S. 226 p. [in Ukrainian].
- Polozhennia pro poriadok vyrishennia pytan administratyvno-terytorialnoho ustroiu Ukrainskoi RSR [The procedure for resolving issues of administrative-territorial organization], zatverdzhenooho Ukazom Prezydii Verkhovnoi Rady Ukrainskoi RSR vid 12.03.1981 № 1654-X. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1654-10#Text>
- Surmin, J. P. (2003). Teorija sistem i sistemnyj analiz [Systems theory and systems analysis]. Kyiv : MAUP. 364 p. [in Russian].
- Ukraina. Chyslo administratyvno-terytorialnykh odynyts [Ukraine. Number of administrative-territorial units.]. Retrieved from: <http://static.rada.gov.ua/zakon/new/NEWSAIT/ADM/zmist.html>
- Fomitska, N. V. (2014). Spetsyfika zastosuvannia systemnoho pidkhodu v derzhavnomu upravlinni [The application specifics of the system approach in public administration]. *Derzhavne budivnytstvo*. Is. 2. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2014_2_7
- Berry, B. J. (1964). Cities as systems within systems of cities. *Papers in regional science*. Is. 13 (1). P. 147–163.
- Choi, B. C., & Pak, A. W. (2006). Multidisciplinarity, interdisciplinarity and transdisciplinarity in health research, services, education and policy: 1. Definitions, objectives, and evidence of effectiveness. *Clinical and investigative medicine*. Is. 29(6).
- Chojnicki, Z. (1988). Koncepcja terytorialnego systemu społecznego. *Przegląd Geograficzny*. Is. 60 (4). P. 491–510.
- Habitat, U. N. (2016). New urban agenda. United Nations : New York, USA.
- Haken, H. (1993). Synergetic as a Theory of Creativity and Its Planning, w: A. E. Andersson et al. (red.).

- McCarney P. L. Our Future: Sustainable Cities – Turning Ideas into Action (No. id: 556). 2006.
- Mierzejewska L. Rozwój zrównoważony miasta: zagadnienia poznawcze i praktyczne. Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, 2009.
- Pacione M. Urban geography: A global perspective. Routledge. 2009.
- Parysek J. J. Miasto w ujęciu systemowym. *Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny*. 2015. Is. 77(1).
- Parysek J., & Mierzejewska L. Życie miasta: studium Poznania. Miasto i jego mieszkańcy, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań, 2013.
- Przewoźniak M. Krajobrazowy system interakcyjny strefy nadmorskiej w Polsce. Uniwersytet Gdański, 1991.
- Ratzel F. Der lebensraum: Eine biogeographische studie. H. Laupp, 1901.
- Rzeńca A., Rzeńca P. Miasto jako system ekologiczny. *EkoMiasto# Środowisko. Zrównoważony, inteligentny i partycypacyjny rozwój miasta* / red. A. Rzeńca. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, 2016.
- Von Bertalanffy L. An outline of general system theory. *British Journal for the Philosophy of science*. 1950.
- Węclawowicz G. Geografia społeczna miast: uwarunkowania społeczno-przestrzenne. Wydawnictwo Naukowe PWN, 2007.
- The Cosmo-creative Society: Logistical Networks in Dynamic Economy*. Springer Verlag, Berlin.
- Maik, W. (2008). Ewolucje teoretyczno-metodologiczne studiów miejskich w świetle zmieniających się konceptualizacji miasta. *Region społeczno-ekonomiczny i rozwój regionalny*. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań. P. 77–90.
- Maslow, A., & Lewis, K. J. (1987). Maslow's hierarchy of needs. Salenger Incorporated. 14. 987.
- McCarney, P. L. (2006). Our Future: Sustainable Cities – Turning Ideas into Action (No. id: 556).
- Mierzejewska, L. (2009). Rozwój zrównoważony miasta: zagadnienia poznawcze i praktyczne. Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza.
- Pacione, M. (2009). Urban geography: A global perspective. Routledge.
- Parysek, J. J. (2015). Miasto w ujęciu systemowym. *Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny*. Is. 77(1).
- Parysek, J., & Mierzejewska, L. (2013). Życie miasta: studium Poznania. Miasto i jego mieszkańcy, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.
- Przewoźniak, M. (1991). Krajobrazowy system interakcyjny strefy nadmorskiej w Polsce. Uniwersytet Gdański.
- Ratzel, F. (1901). Der lebensraum: Eine biogeographische studie. H. Laupp.
- Rzeńca, A., & Rzeńca, P. (2016). Miasto jako system ekologiczny. *EkoMiasto# Środowisko. Zrównoważony, inteligentny i partycypacyjny rozwój miasta* / red. A. Rzeńca, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.
- Von Bertalanffy, L. (1950). An outline of general system theory. *British Journal for the Philosophy of science*.
- Węclawowicz, G. (2007). Geografia społeczna miast: uwarunkowania społeczno-przestrzenne. Wydawnictwo Naukowe PWN.

Дегтярєва Ія Олександрівна,

доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри регіонального управління, місцевого самоврядування та управління містом, Національна академія державного управління при Президентові України, 03057, Україна, м. Київ, вул. Антона Цедіка, 20

Горблюк Сергій Анатолійович,

кандидат наук з державного управління, докторант кафедри регіонального управління, місцевого самоврядування та управління містом, Національна академія державного управління при Президентові України, 03057, Україна, м. Київ, вул. Антона Цедіка, 20

Цитування: Дегтярєва І. О., Горблюк С. А. Модель міста як об'єкта ревіталізації. *Вісн. НАДУ. Серія «Державне управління»*. 2020. № 3 (98). С. 59–66.

Стаття надійшла: 10.09.2020

Схвалено до друку: 15.09.2020

Dehtiarova, Iia O.,

Doctor of Sciences in Public Administration, Associated Professor, Professor of the Department of Regional Administration, Local Self-Government and City Management, National Academy for Public Administration under the President of Ukraine, 20, Anton Tsedik St., Kyiv, 03057, Ukraine
E-mail: iyadeht@gmail.com
<http://orcid.org/0000-0002-0807-961X>

Horbliuk, Serhii A.,

Ph.D in Public Administration, Doctoral Student of the Department of Regional Administration, Local Self-Government and City Management, National Academy for Public Administration under the President of Ukraine, 20, Anton Tsedik St., Kyiv, 03057, Ukraine
E-mail: serhii.horbliuk@gmail.com
<http://orcid.org/0000-0002-5031-2497>

Citation: Dehtiarova, I. O., Horbliuk, S. A. (2020). Model mista yak obiekta revitalizatsii [The city model as a revitalization object]. *Bulletin of the NAPA. Series «Public Administration»*. Is. 3 (98). P. 59–66 [in Ukrainian].

Article received: 10.09.2020

Accepted: 15.09.2020